

معنای «پایان قرون وسطی» و نقش مسلمانان در آن / خلط تمدن اسلامی و عثمانی نادرست است

امروز ۵۶۱ سال از آغاز دوران جدید می‌گذرد. با ورود سلطان محمد فاتح، خلیفه عثمانی، امپراطوری روم شرقی و قرون وسطی پایان یافت. استاد تاریخ اندیشه سیاسی دانشگاه شهید بهشتی معتقد است آشنایی با مسلمانان سنگ بنای این تغییر بود.

امروز ۵۶۱ سال از آغاز دوران جدید می‌گذرد. با ورود سلطان محمد فاتح، خلیفه عثمانی، امپراطوری روم شرقی و قرون وسطی پایان یافت. استاد تاریخ اندیشه سیاسی دانشگاه شهید بهشتی معتقد است آشنایی با مسلمانان سنگ بنای این تغییر بود.

علی بیگدلی استاد تاریخ اندیشه سیاسی دانشگاه شهید بهشتی در گفت‌وگو با خبرگزاری بین‌المللی قرآن (ایکنا)، در خصوص انتخاب امروز به عنوان پایان قرون وسطی گفت: تعیین امروز به عنوان انتهای قرون وسطی در سال ۱۴۵۳ فقط وجه سیاسی پایان قرون سیاسی است. پایان وجه اقتصادی در سفر کریستف کلمب به آمریکا در ۱۴۹۲ اتفاق افتاده است، همچنین اصلاح دینی پایان مذهب موجود در قرون وسطی را نشان می‌دهد، تولد ماکیاول نیز وجه اندیشه ای این دوران را نشان می‌دهد. معنای دوران جدید

وی ادامه داد: پایان روند قرون وسطی اهمیت زیادی دارد زیرا تمدن مدرن غرب پس از آن شکل گرفته است. نوع بینش و نگرش انسان تفاوت می‌کند. با دوران جدید نگاه انسان از نگاه مذهبی به نگاه معرفتی تغییر می‌یابد. از قید و بندهای قبلی رها شده که استقلالش را تنها قانون مشخص می‌کند و از این جهت اهمیت دارد که اروپا دچار سه تغییر بزرگ می‌شود با قرون وسطی، یکی تغییر مبانی نظری است، دیگری تغییر در مبانی ساختاری و سوم نیز تغییر در مبانی غرب روی می‌دهد. این استاد دانشگاه تصریح کرد: در بعد نظری نگاه انسان به هستی تغییر یافته و او به این نتیجه می‌رسد که طبیعت یک مجموعه بزرگ است که از این مجموعه، زمین نصیب او شده است. او نگاه بطلمیوسی زمین مرکزی را رها می‌کند. در زمینه های دیگر نیز چنین تغییری پیدا می‌شود. با ماکیاولی اندیشه سیاسی جدید متولد می‌شود، همچنین در اندیشه اقتصادی به بازار جهانی فکر می‌کند.

بیگدلی افزود: تغییر در ساختارها به همان نسبت که نگرش و معرفت عوض می‌شود صورت می‌گیرد. ساختارها هم عوض می‌شود دانشگاه جای کلیسا و مدرسه جای صومعه می‌نشیند، راه آهن و حمل و نقل دریایی ایجاد می‌شود و چهره جهان تغییری می‌یابد. از طرفی دیگر رفتار انسان غربی هم تغییر می‌کند، رفتار خشن قرون وسطایی مبتنی بر شوالیه گری تبدیل به رفتار مودب می‌شود و مثلا احترام به زنان بیشتر می‌شود. پس از قرون وسطی غربی‌ها رفتاری اجتماعی‌تری پیدا می‌کنند و یک سری تعهدات مانند تعهدات اجتماعی و شهری را که در گذشته نداشتند، واجد می‌شود.

آشنایی با مسلمانان سنگ بنای پایان قرون وسطی

وی در پاسخ به این پرسش که نقش مسلمانان در پایان قرون وسطی چگونه بوده است، گفت: در جنگ های صلیبی بیشترین ارتباط غربی‌ها با مسلمان روی داد که اروپایی ها توانستند از دانشمندان مانند ابوعلی سینا، خوارزمی و بیرونی استفاده کنند و ارتباط غربی‌ها در قرون وسطی با مسلمانان سنگ بنای ایجاد رنسانس بود.

این استاد دانشگاه تصریح کرد: خود دانشمندان اروپایی این مساله را تایید می‌کنند که تمدن اروپایی اذعان دارند که هیچ کشوری مانند ایران اسلامی تاثیر نداشته است. آشنایی اروپایی ها با ایرانیان از عهد گذشته بوده است. اروپایی‌ها درباره زندگی کوروش نوشته‌اند و داستان هزار و یک شب در قرون وسطی و در اروپا گسترش یافته است.

وی ادامه داد: روسو یکی از تاریخدانان برجسته اروپایی معتقد است که اروپا شرق را با زرتشت و اسلام را با ایران شناخته است. بیشترین سطح ارتباط ما با غرب و تاثیرگذاری روی آن مربوط به جنگ‌های صلیبی بوده است و در آن زمان آنها بسیاری از منابع علمی و فلسفی ما آشنا می‌شوند.

عثمانی‌ها یک مشت بیابانگرد بی‌تمدن بودند

بیگدلی در پاسخ به این پرسش که آیا سقوط قسطنطنیه از عوامل آگاهی‌بخش ضعف اروپا در مقابل تمدن اسلامی بود، گفت: من اعتقاد دارم که عثمانی‌ها به اسلام خیانت کردند، کشتارهای بی‌موردی داشتند و بعد یکسری مستعمراتی را ایجاد کردند که یک ضلعش در شمال آفریقا، ضلعی دیگر در بالکان و ضلع دیگر در غرب آسیا بود، این سه ضلع رابطه ما با اروپا را قطع کرد و با قطع این رابطه جهان اسلام را در شرایط خواب‌آلودگی و غفلت قرار داد. عثمانی‌های هیچ کمک و مساعدتی به درخشش اسلامی نکردند.

وی ادامه داد: این شکست از جهت خود اروپایی‌ها اهمیت دارد که امپراطوری روم شرقی عظیم توسط عثمانی‌ها که یک مشت بیابانگرد غیرتمدن بودند سرنگون می‌شود و این نشان از فساد درونی روم شرقی بود که توسط این بیابانگردان سقوط کرد. این حادثه از نظر سیاسی بسیار برای اروپایی‌ها اهمیت داشت.

این ستاد دانشگاه افزود: تمدن اسلامی را نباید با تمدن عثمانی مخلوط کرد. آنها هیچ کمکی به اشاعه تمدن عثمانی نکردند ما در تمام عثمانی یک ابوعلی سینا نداشتیم و خیلی درست نیست که ما این تمدن را مصادف با تمدن ایرانی و اسلامی بگیریم، هیچ تمدنی مانند ایران روی ایجاد تمدن اسلامی و اروپایی تاثیر نداشته است. تمدن عثمانی چیزی نداشت که پس از خود

